

AUKŠTAITIS

Lietuvos SAJODŽIO Utenos rajono tarybos leidinys

1991 m. vasario 2 d. Nr. 19

Kaina 10 kp

LIETUVOS ŽMONĖS!

Nejaugi Jūsų sąžinė galėtų leisti neateiti vasario 9-ąją prie urnų atlikti savo pareigą Tėvynei? Kiek dar našlaitelių tada padarytų Jūsų abejingumo padrasinti sužvėrėję raudonieji okupantai?



ELTOS nuotrauka

LIETUVOS SAJODŽIO UTENOS RAJONO TARYBOS

PAREIŠKIMAS

LKP (buvusios ant TSKP platformos) Utenos rajono komiteto sekretoriaus V. Kostyrkos pareiškimas, išspausdintas „Utenio“ laikraštyje š. m. sausio 24 dieną, mūsų neįtikina, kad šios partijos vadovai neprisidėjo prie kruvinių įvykių Vilniuje. Užuojautos žodžiai iš pavadinimą pakei-

tusios partijos rajono lyderio lūpų skamba tautai tarsi šventvagystė. Vieninteliai žodžiai, nuplaunantys kaltę nuo bet kurio šios partijos nario, gali būti tik atsiliepiamas nuo dabartinės LKP, kaip nusikaltimo organizatorės, ir partijos bilieto atsisakymas.

Visa kita, kas rašoma šiame pareiškime, pateisina melą, kolaborantų ir Lietuvos išdavikų veiklą.

Lietuvos Sąjūdžio Utenos rajono taryba

Kaimo ateitis — visų mūsų ateitis

Zemės ūkio pertvarka labai domisi ne tik kaimo žmonės, bet ir miestiečiai. Ne vien dėl to, kad juos maitina kaimas, bet ir dėl betarpiško ryšio su žeme. Sunku rasti miestiečių, kuris kaime neturėtų pačių artimiausių žmonių.

Dabar jau niekas nebetvirtina, kad agrarinė reforma nereikalinga. Nesutarinama tik dėl reformos pobūdžio ir tempų. Pastarojo pusmečio spaudoje Lietuvos Aukščiausioji Taryba dažnai buvo kaltinama ketinimu visą žemę gražinti savininkams, likviduoti kolūkius, nuo ko „turėtų prasidėti badas“. Aukščiausiojoje Taryboje tikrai ne kartą buvo aptarinėjama agrarinė reforma, nutarimų projektai skelbti laikraščiuose, tačiau niekuomet nebuvo kalbama apie ūkių likvidavimą. Kolūčiai ir tarybiniai ūkiai savo amžių seniai atgyveno, tačiau siūloma juos ne panaikinti, o pertvarkyti į tokias žemės ūkio įmones, kuriose būtų užtikrinta privati nuosavybė. Kol nepriimti agrarinės reformos įstatymai, negalima tiksliai nurodyti visuomeninio turto ir žemės privatizavimo būdų. Bendrais bruožais pertvarką žemės ūkyje galima būtų išsivaizduoti tokiu būdu.

Zemės ūkio įmonių turto privatizavimas

Ūkiuose bus sudarytos turto privatizavimo darbinės komisijos, pavaldžios apylinkių agrarinės reformos tarnyboms. Kolūčio nariai savo pareiškimuose nurodys darbo stažą bei savo pageidavimą, kokia forma norėtų naudoti privatizavimo eigoje įsigytą turtą. Ūkio administracija inventurizuos turimą turtą, sudarys sąrašą žmonių, pretenduojančių į ūkio turtą, ir suėmė pirmąjį pretendentų susirinkimą. Į sąrašus turėtų būti įtraukiami ūkio nariai, pensininkai, ūkininkai, prieš tai dirbę ūkyje, ir asmenys, kurių teisę į turtą pripažins pretendentų susirinkimas. Atsižvelgiant į pretendentų pageidavimus, parengiamas ūkio reformavimo projektas. Kiekvienam pretendentui tenkanti turto dalis apskaičiuojama proporcingai darbo stažui, galbūt įvardijant ir jo darbinį indėlį.

Zinodamas, už kokią sumą galės įsigyti turto, kiekvienas žmogus galės rinktis sau tinkamesnį kolektyvą, kuris bendrai įsigytą nedalomą turto kompleksą. Tai gali būti ferma su gyvuliniais, pagalbiniais pastatais ir būtinais mechanizmais, lentpjūvė, malūnas, mechaninės dirbtuvės su stambia technika, ir pan. Stambesni gyvulininkystės kompleksą galėtų įsigyti jame dirbantys žmonės, pasitelkę į savo būrį tiek pensininkus, kad bendrai galėtų pa-

dengti kompleksą vertę. Galbūt įstatyme bus numatyta galimybė pasinaudoti ir savo santaupomis.

Zemės reforma

Įstatymas leis atgauti teises į žemės nuosavybę, pasirenkant tolimesnę jos naudojimo formą — steigti valstiečio ūkį ar jungtis į žemės ūkio įmonę. Siūloma leisti įsigyti žemės ūkio paskirties žemes, miškus ir vandens telkinių ir viso iki 80 ha. Tų žemės savininkų ir jų įpėdinių, kurie negali gerai ūkininkauti, žemę siūloma išpirkti. Ūkininkai, anksčiau neturėję žemės arba turėję jos mažiau, privalės pirkti ją išsimokėtinai per 25 metus. Žemės hektaro kainą mokslininkai siūlo nustatyti apie 3000 rublių.

Norint gerai sutvarkyti stambų šiuolaikinį ūkį, reikia labai didelio noro, kantybės ir lėšų. Maži ūkiai su senoviniais kaimo trobesiais yra neperspektyvūs, juose sunku našiai ūkininkauti. Matyt, ir ūkininkų, ypač pradžioje, daug nebus. Vyriausybė ruošia ūkininkų rėmimo programą, tačiau reikia atsižvelgti į dabartinės mūsų valstybės nuskurdimo lygį. Tad pasikliauti teks daugiausia savo jėgomis.

Pagrindinė kaimo žmonių dalis ir toliau dirbs bendrovėse, kurioms daugiausia ir pritaikyta stambioji žemės ūkio technika.

Zemės ūkio bendrovės

Prieš metus — dvejus dalis kolūkių bandė persiformuoti į akcines įmones, tačiau jų valdymo ir nuosavybės formos neatitinka klasikinių akcinių įmonių tipų. Iš akcines įmones sunkiau ir išstoti, nes reikia rasti savo akcijų pirkėją.

Kaimo žmonėms parankesnė būtų žemės ūkio bendrovės ūkininkavimo forma. Tokias bendroves nesunku suformuoti iš kolūkių ir tarybinių ūkių. Jų vietoje gali įsisteigti viena ar kelios bendrovės. Kiekvienas bendrovės narys iš privatizuojamo ūkio jam tenkančią turto dalį įneštų kaip pajų. Pajininkai savo susirinkime renka vadovus, nustato jų atlyginimą. Metų gale apskaičiuojamas bendrovės pelnas ir paskirstomas proporcingai pagal pajus. Tokiu būdu ir nedirbantys pensininkai aktyviai galėtų dalyvauti įmonės valdyme ir gauti pajamas dividendų pavidalu. Išstoti iš bendrovės ir atgauti savo pajų bus galima per pusę metų. Ateityje ūkinės bendrovės galėtų smulkėti, dalytis į atskirus ūkius.

Albertas MISKINIS
Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos deputatas

Ir panieka gali būti ori

Tėvynė pavojuje! — jau skelbė ir bet kada gali vėl suskambėti varpai, bet pasijutom stipresni, ne vieniši, jausdami šalia kito žmogaus petį, lakią mintį. Daug kas šiomis dienomis, iki šiol laikęsis nuošalyje nuo tautos siekio, tarsi atgimė ir pakilo virš savo asmeninių reikalų, netgi atsisakė savo ankstesnių įsitikinimų. Sugraudino kolūkiečiai, buvusios „kapėsesininkės“ išpažintis tautiečiams, jos partinio bilieto išsižadėjimas. Tačiau kartu ir neramu, galvojant, kad nors ir labai mažai, bet dar yra mąstančių vakarykščia diena, besitikinčių, kad kruvinoji sovietinė mašina reikalinga apginti juos nuo įpykusių žmonių.

Kaip deputatė ir sąjūdininkė, bendrauju su daugelio Utenoje veikiančių partijų atstovais, bet niekada negirdėjau pykčio, keršto šauksmo ar kokių „juodųjų sąrašų“. Tvirtinu, kad nė vieno nuo mūsų ginti nereikės ir niekada! Mąstantys žmonės per daug aiškiai supranta, kad ne kokios nors kazlauskienės, žemaičiai ar garšanikovai surengė skerdynes Lietuvoje. Jų kaltė tik tokia, kad buvo per kvaili, davėsi apmulkinami. Argi už kvailumą baudžiama.

Nepateisinami kokių karštuolių skambučiai ar grasinimai (jei jie iš viso buvo) „raudonminčiams“. Blaiviai pagalvojus, ar reikalingi ir šitie „spektakliai“ su pasmeigtais ant strypų kariniais bilietais ir pasais, išpašytomis išdavikų nuotraukomis. Mus gerbia pasaulis, kad esame darbšti, dvasinga tauta, tai neverta orumo menkinti ir šiuo dvasinio pakylėjimo metu. Mes galime pareikšti savo panieką Lietuvos priešams tauriomis, kultūringomis priemonėmis, atsisakydami įvairių SSSR dokumentų, pasiimdami Lietuvos piliečio pažymėjimus, be baimės šešėlių veiduose atsistodami Krašto apsaugos savanorių gretose, o vasario 9-ąją vieningai balsuodami už laisvą Tėvynę. O šis balsavimas ne už atskirus žmones, bet už Lietuvą, ir mums lemtingas!

Emilija FEDARAVICIENE
Gydytoja



A. ZIORAICIO nuotraukoje; prie Lietuvos AT rūmų.



1. N. Andriūno 4. D. Trainytės
2. A. Buitkutės 5. V. Meškuotytės
3. R. Mameniškytės 6. L. Bilinskaitės
piešiniai

GERAI UŽDERĖJO ŠVEDIŠKI BURKAI. REIKS PASODINTI DAUGIAU.



НА НАС БЕАНЫХ НАПАЛИ КРОВОЖИСААНЫЕ ЛИТОВЦЫ...

7. A. Baronaitės 9. L. Tuskenytės
8. L. Preikšaitės
piešiniai



ATMINTINĖ

Įvykus agresijai, atvirai okupuojant, t. y. įvedant papildomus karinius dalinius ar prezidentinį valdymą, įmonių, įstaigų ir organizacijų darbuotojai elgiasi:
Vadovai — jeigu jų nenušalina ir jie toliau eina savo pareigas:
1. Neorganizuoja jokių susirinkimų, manifestacijų, mitingų, parašų rinkimų ir kitų akcijų, nukreiptų okupacinio režimo

įteisinimui.
2. Sudaro sąrašus pagrindinių priemonių ir jas visapusiškai saugo.
3. Nesiima jokių represinių priemonių prieš darbuotojus, kurie organizuoja pasipriešinimą. Taip pat neatleidžia tų darbuotojų iš darbo okupacinio režimo šalininkų reikalavimu.
Specialistai:
1. Padeda vadovui organizuoti pasipriešinimą.

2. Kontroliuoja pagrindines priemones ir neleidžia jų išgabenti iš įmonių.
3. Jeigu pašalinamas vadovas, atsisako užimti jo pareigas, o atkelus vadovą iš svetur, atsisako vykdyti jo nurodymus, įsakymus.
4. Visokeriopa padeda darbininkams organizuoti pasipriešinimą, organizuoja savanorių grupes.
Darbininkai:
1. Nedalyvauja jokiose akcijose, nu-

kreiptose prieš Nepriklausomybės panaikinimą.
2. Atsisako vykdyti bet kokius įsakymus, nurodymus vadovų, kurie pritaria okupaciniam režimui.
3. Visiškai remia vadovus, kurie pritaria Nepriklausomybei.
4. Stebi ir registruoja bet kokius pagrindinių priemonių išvežimus.
5. Buriasi į savanorių grupes.
6. Nepasiduoda jokioms provokacijoms.

AUTORIŲ NUOMONĖ NEBOTINAI TURI SUTAPTI SU REDKOLEGIJOS NUOMONE

Spaudė Utenos spaustuvė, Kauno g. 33. Užsak. Nr. 211. Tiražas 3000 egz. SL Nr. 491.
„Aukštaitis“ is published in the Lithuanian language by the Sąjūdis Utena Council. Editor: V. Breiva

REDKOLEGIJA: Vytenis BREIVA (redaktorius), Petras GALIAUSKAS, Kazimieras PREIKSA, Vytautas PETRONIS, kun. Sigitas SUDENTAS. Redakcijos adresas: Utena, Vytauto a. 1, telef. 55417.